

**ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КАФЕДРА «АГРОНОМІЯ ТА ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчальної роботи

 Костянтин БОРАК

« » 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Лісова меліорація

(назва освітньої компоненти)

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітньо-професійна програма Лісове господарство

Освітній ступінь Бакалавр

Мова навчання: Українська

Житомир 2023

Робоча програма «Лісова меліорація» для здобувачів освіти

Галузь знань: **20 «Аграрні науки та продовольство»**

спеціальність: **205 «Лісове господарство»**

Розробник: Наталія ЦУМАН, кандидат с.-г. наук, доцент, викладач

спеціальних дисциплін Житомирського агротехнічного фахового коледжу.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Агроніомія та лісове господарство»

Протокол від «28» 08 2022 року № 1

Зав. кафедрою [підпис] Наталія Цуман.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від «26» [підпис] 2024 року № 1

Голова циклової комісії _____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від «24» [підпис] 2025 року № 1

Голова циклової комісії _____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від « » _____ 202 року № _____

Голова циклової комісії _____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри _____

Протокол від « » _____ 202 року № _____

Голова циклової комісії _____

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова
Розділів - 3	Спеціальність:	Рік підготовки: II - й
	205 «Лісове господарство»	Семестр: IV - й
		Лекції – 18 год
		Практичні: 12 год
Загальна кількість годин – 90	Освітній ступінь: Бакалавр	Лабораторні:
		Самостійна робота – 60 год
		Вид контролю: Поточний – індивідуальне та групове опитування, тести. Підсумковий – залік.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить – 2,0

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Набуття студентами, які навчаються за спеціальністю 205 «Лісове господарство», теоретичних знань та практичних навичок щодо створення і використання лісових насаджень для поліпшення мікроклімату, зниження шкідливої дії посух, суховіїв, дефляції та ерозії ґрунтів, господарського освоєння непридатних земель внаслідок заболочення, переосушення, забруднення радіонуклідами, поліпшення водного режиму річок і водоймищ, захисту шляхів транспорту.

Завдання: формування у студентів специфічних навичок щодо наукових узагальнень, здатності використовувати базові знання при вирішенні задач для захисту території держави від ерозійних процесів.

Згідно вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- мету, завдання і структуру навчальної дисципліни та вимоги щодо її вивчення для побудови оптимального шляху її засвоєння в індивідуальному порядку;

- завдання які ставляться перед гідротехнічною меліорацією по осушенню перезволожених лісових ґрунтів;

- основні способи осушення заболочених лісових земель;

- принцип роботи осушувально-зволожувальної системи;

- основні компоненти осушувально–зволожувальної системи;

- основи проектування осушувально–зволожувальної системи;

- проведення культур–технічних робіт на осушувально–зволожувальній системі.

Вміти:

- проектувати осушувально–зволожувальну систему;

- проводити розрахунки відміток поверхні землі на магістральному, транспортуючих, водовідвідних та осушувально-зволожувальних каналах;

- проводити основні гідрологічні розрахунки на каналах осушувально – зволожувальної системи;

- будувати повздовжні та поперечні профілі каналів провідної мережі;

- проектувати культуртехнічні заходи під посадку лісових культур та розміщення сінокошу на осушеній території.

3. Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження.

ФК3. Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

ФК10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

Програмні результати навчання (РН):

РН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

РН3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

РН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.

4. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Основи екологічного землеробства	Лісова таксація
Метеорологія і кліматологія	Лісовий кадастр
Лісове ґрунтознавство	Регулювання та підвищення продуктивності лісів

5. Критерії оцінювання

Об'єктивне оцінювання знань студентів у межах кредитно-модульної системи в умовах продовження ідей Болонського процесу має сприяти підвищенню якості підготовки і конкурентноспроможності фахівців, стимулювати самостійну та систематичну роботу студента протягом навчального семестру. Досягається така об'єктивність запровадженням відповідних критеріїв оцінювання, тобто системи вимог до рівня знань та вмінь студента, які він повинен продемонструвати для підтвердження набутих ним компетенцій за 100-бальною шкалою.

Сума балів за всі види Навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з	незараховано з
		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання: Національна та ECTS

Критерії оцінювання Заліку

Оцінка «**відмінно**» (90-100 балів) виставляється студенту, який повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань.

Оцінка «**добре**» (74-89 балів) виставляється за тих же умов. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженому й звуженому прояві тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Але вже немає тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.

Оцінка «**задовільно**» (60-73 балів) виставляється за повне знання програми та за виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки. Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

Оцінка «**незадовільно**» (1-59 балів) виставляється, якщо студент не має повних знань. Завдання не виконані або виконані невірно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.

Засоби оцінювання:

Залік; контрольні роботи; тестові завдання; групове та індивідуальне опитування.

6. Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
Лекц.		Практ.	Лабор.	Індив.	Самос.	
1	2	3	4	5	6	7
4	90	18	12	-	-	60

7.Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	лаб	п	інд.	с.р.		л	лаб	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Полезахисне лісорозведення												
Тема 1.1. Лісова меліорація як наукова дисципліна. Історія захисного лісорозведення	8	2	-	-	6							
Тема 1.2. Неприятливі природні явища та загальні відомості про ерозію ґрунтів	10	2	-	2	-	6						
Тема 1.3. Протиерозійна організація території господарства щодо унеможливлення міграції радіонуклідів	10	2	-	2	-	6						
Тема 1.4. Агролісомеліоративне районування в умовах радіоактивного забруднення ґрунтів. Асортимент деревних видів рослин.	10	2	-	2	-	6						
Тема 1.5. Схеми змішування захисних лісових насаджень.	8	2	-	-	6							
Всього:	46	10	-	6	-	30						

Ерозія ґрунтів та боротьба з нею											
Тема 2.1. Агротехніка створення захисних лісових насаджень в умовах радіоактивного забруднення ґрунтів та агротехнічний догляд за лісовими смугами.	12	2	-	2	-	8					
Тема 2.2. Лісівничий догляд за лісовими смугами.	12	2	-	2	-	8					
Тема 2.3. Заліснення яружно-балкових земель.	12	2	-	2	-	8					
Тема 2.4.Водоохоронні лісові насадження на територіях, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС.	8	2	-		-	6					
Всього:	44	8	-	6	-	30					
Разом:	90	18	-	12	-	60					

8. Теми практичних занять

№ з/п	Номер та тема практичної роботи	Кількість годин
1.	Організаційно-господарські заходи на землекористуваннях	2
2.	Агролісомеліоративне зонування та кліматичні ризики	2
3.	Локалізація захисних насаджень на конкретній території	2
4.	Вибір порід і комбінування для полезахисних лісосмуг	2
5.	Стокорегулюючі смуги: породи, схеми, лісистість	2
6.	Прияружні та прибалкові насадження	2
Разом:		12

9. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з дисципліни (затверджено методичною радою ЖАТФК).
2. Робоча навчальна програма.
3. Конспект лекцій.
4. Комплекс методичного забезпечення для самостійної роботи.
5. Комплекс методичного забезпечення для виконання практичних робіт.
6. Завдання для контрольних робіт.

10. Каталог ресурсів

Основна:

1. Герасименко П. І. Лісова меліорація. Київ. Вища школа. 2021. 280 с.
2. Калінін М.І., Мельник О.С. Теоретичні основи лісових меліорацій. Львів : Світ, 1991. 264 с.
3. Малюга В.М., Дударець С.М., Соваков О.В., Лобченко Г.О. Лісова меліорація. Методичні вказівки до курсового проектування для студентів ННІ лісового і садово-паркового господарства спеціальність 205 «Лісове господарство». Київ. НУБіП України. 2021. 99 с.
4. Малюга В. М. Лісова меліорація. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та виконання самостійної роботи студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 205 «Лісове господарство». Київ. НУБіП України, 2020. 101 с.

5. Пилипенко О.І., Юхновський В.Ю., Малюга В.М., Дударець С.М., Соваков О.В. Лісові меліорації: підручник. Київ. Редакційно-видавничий відділ НУБіП України. 2022. 310 с.
6. Пилипенко О. І. Системи захисту ґрунтів від ерозії: підручник. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2019. 372 с.

Додаткова:

1. Пастернак П. С. Довідник з агролісомеліорації. Київ. Урожай, 2021. 288 с.
2. Юхновський В. Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація, нормативи, екологічні аспекти. Київ. Інститут аграрної економіки. 2003. 273 с.

Інформаційні ресурси:

1. Про меліорацію земель : Закон України від 2000. № 11. Ст. 90. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14#Text> (дата звернення 09.06.2022)
2. Про затвердження Правил утримання та збереження полезахисних лісових смуг, розташованих на землях сільськогосподарського призначення : Постанова КМУ від 22 липня 2020 р. № 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/650-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 09.06.2022).